

ОСВІТНІ МОЖЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ У СИСТЕМІ «BLENDED MODEL» У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Стаття присвячена питанню навчання іноземних мов майбутніх спеціалістів різних спеціальностей згідно з принципами дистанційної освіти, електронного та мобільного навчання та використання ресурсів мережі Інтернет. Показано педагогічний потенціал змішаної технології навчання іноземним мовам. Виокремлено ключові питання змішаної системи навчання серед яких: 1) аналіз електронного навчання та мобільного навчання; 2) опис соціальних мереж та їх освітніх можливостей; 3) цінність та переваги використання інтернет-ресурсів та мобільних додатків; 4) труднощі і бар'єри дистанційної освіти.

Ключові слова: Інтернет; змішана модель навчання; електронне навчання; дистанційне навчання; мобільна освіта.

Постановка проблеми: У час постійних технологічних трансформацій, зміни ціннісних орієнтирів та світогляду молодого покоління, підготовка студентів за новими стандартами та за допомогою новітніх технологій набуває нового розвитку. Ситуація з переходом на нові рівні навчання зумовлює певні труднощі у пристосуванні та виборі методів навчання та потрібного контенту для інтенсифікації процесу вивчення мови.

Метою дослідження цієї роботи є визначення ефективності і обґрунтування доцільності використання дистанційних технологій та мережі Інтернет у викладанні англійської мови як іноземної студентам немовних факультетів, розкриття їх значення для оптимізації та інтенсифікації навчального процесу.

Аналіз актуальних публікацій. У вітчизняному науковому просторі теоретичні питання інформаційних технологій студіювали науковці М. Кадемія, Н. Кіяновська, Кравець С., Бутиріна М. В., Гершунський Б. С., Гуревич Р., Жалдак М., проблеми теорії та практики дистанційного навчання – А. Андрєєв, Я. Ваграменко, В. Кухаренко, В. Лазарева та інші, мобільне навчання розглядали у своїх працях С. Сотникова, К. Бугайчук, С. Семеріков та інші.

Питанням дистанційного навчання займаються такі науковці, як: В. Кремінь, В. Кухаренко, В. Галан, В. Бутиріна, Н. Кіяновська, С. Кравець, М. Громяк, Я. Василенко, В. Чорний та інших.

Виклад основного матеріалу. Нині вивчення мов є ключем до успіху в різних сферах діяльності спеціалістів, тому все більш актуальним є питання про пошук нових підходів задля ефективного вивчення англійської мови спеціалістів нефілологічного профілю. Навчання незалежно від місця знаходження зме-

ншує обмеження зі здобуття освіти та надає можливість учасникам освітнього процесу мати постійний доступ до освітніх ресурсів. Все більше викладачів займаються впровадженням поєднання елементів електронного навчання з традиційними комунікативним, інтерактивним, текстоцентричними методами у роботі зі студентами різних спеціальностей. Актуальним питанням є те, як змішана система навчання допоможе підготувати студентів нефілологічних спеціальностей до практичної іншомовної діяльності.

Урахування потреб суб'єктів електронного навчання вимагає гнучкого подання навчального матеріалу з можливістю його доставляння у будь-якому вигляді. Для цього необхідно визначити таку модель змісту навчання, за якої забезпечуватиметься одночасно його подання та навігація. Навчальний матеріал має бути розроблений так, щоб його можна було доставити незалежно від обраного способу подання» [1, с. 21]. Усі вищезазначені елементи допомагає забезпечити подання навчального матеріалу в електронній формі та за допомогою інтернет-ресурсів.

На сьогодні серед викладачів вищих навчальних закладів популярною стає «Blended Model» – змішана модель навчання, за якої застосовують форми типового традиційного навчання, інтегровані в e-learning (інтерактивні навчальні платформи, streaming video, відеоконференції).

До засобів змішаної системи навчання, окрім традиційних методів навчання на сучасному етапі відносять:

- соціальні мережі;
- електронні курси через соціальні сервіси та системи електронного навчання Moodle;
- навчання через скайп;

- Використання месенджерів (таких як Telegram, Viber);
- використання мобільних додатків;
- використання електронної пошти;
- персональні блоги;
- вікі джерела та інтернет-ресурси.

Основними рисами «нового елементу» – e-learning є комплексність, системність (комплексне охоплення цільових груп, системне вирішення питань організації та забезпечення електронного навчання); розвиток сучасних педагогічних технологій на базі інформаційного освітнього середовища (проблемне і проектне навчання, навчання у співпраці, формування портфоліо студента і викладача тощо).

Використання змішаних форм навчання під час вивчення іноземних мов студентами нефілологічних факультетів буде ефективним, якщо вправи навчального процесу буде пов'язано з майбутньою професійною діяльністю студентів. Викладач повинен зважати на рівень володіння мовою студентами, на рівень сформованості комунікативних навичок. Потрібно слідкувати, щоб теоретичні знання в процесі активного навчання ставали усвідомленими, щоб студент розвивав і удосконалював не лише знання з мови, а й міг пов'язувати їх з майбутнім фахом.

Електронні засоби навчання передбачають організацію й розвиток як діалогового спілкування студент-викладач, так і самостійного навчання в ході такого навчання студенти критично мислять, вирішують складні проблеми на основі аналізу обставин і відповідної інформації, зважують альтернативні думки, беруть участь у дискусіях, спілкуються з іншими людьми. Для цього на заняттях організується індивідуальна, парна і групова робота, застосовуються дослідницькі проекти, рольові ігри, йде робота з документами і різноманітними джерелами інформації, використовуються творчі роботи тощо.

Наведемо декілька тлумачень поняття «електронне навчання»:

- навчання з допомогою ресурсів Інтернет та ресурсів мультимедіа [10];
- навчання за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій [7];
- навчання з використанням нових мультимедійних технологій і мережі Інтернет з метою покращення якості навчання шляхом забезпечення доступу до ресурсів та послуг, а також до віддаленого обміну даними [8];
- Застосування мобільних девайсів та мобільних додатків, що забезпечують: навчання, побудоване на використанні web-технологій; навчання, побудоване з використанням персонального комп'ютера, віртуальних класних кімнат; і засоби організації взаємодію користувачів мережею [2].

Форми дистанційного навчання передбачають побудову різних моделей організації професійної підготовки: від самостійної роботи до спільної взаємодії суб'єктів педагогічного процесу у площині електронних платформ [7, с. 21].

Поруч з інтернет-блогами, форумами, освітніми платформами в Інтернеті все більше розповсюдженням серед користувачів є навчання за допомогою ресурсів

соціальних мереж. Термін «освітня соціальна мережа» запропонував засновник однієї з таких мереж Classroom 2.0 Стів Харгадон. Освітня соціальна мережа – це онлайн-співтовариство людей, які зв'язані загальними інтересами або діяльністю в області освіти і використовують сервіси на основі технології Web 2.0 для цілей обміну навчальними методиками і навчання інших людей без обмежень на вік, соціальний статус, час тощо за допомогою форумів, блогів, вікі-сторінок, обміну фото- і відео-ресурсами, мобільними додатками. Серед основних причин створення освітніх соціальних мереж виділяють такі:

1) можливість використання у навчанні сервісів Web 2.0.

2) можливість «живого» спілкування і отримання порад у колег з різних країн світу щодо методик використання інноваційних технологій в освіті;

3) можливість навчання без будь-яких обмежень;

4) можливість створення власних медіа-ресурсів. На думку розробників TeacherTube – аналога проекту youtube – це сайт, який «надає викладачам та студентам можливість професійного розвитку в будь-який час [10].

Розробка системи навчання на базі дистанційних технологій є ефективною, оскільки за допомогою поєднання звукових, графічних, анімаційних і текстових ефектів можна вдало імітувати ефект занурення в активне мовне середовище, реалізуючи сучасні лінгвістичні, технологічні, методичні та педагогічні технології. Ефективність дистанційних технологій навчання заснована на тому, що студенти самі відчувають потребу в подальшому здобутті знань, отримують змогу працювати з навчальними матеріалами в індивідуальному режимі.

Унаслідок появи переносних цифрових носіїв інформації з'явилося так зване «мобільне навчання» – M-Learning, що базоване на використанні різних портативних електронних засобів, а саме: мобільних телефонів, персональних аудіопристроїв (mp3/mp4 плеєрів), планшетних ПК, нетбуків, ноутбуків, електронних книг, цифрових диктофонів.

Як зазначає Кадемія М., використання M-Learning дає можливість консультації, відповіді на поставлені запитання самостійного зробити навчання гнучким, доступним і персоналізованим. Кожен має можливість навчання з будь-якого місця, у будь-який час. Система m-learning розширює можливості навчання, одержання додаткових освітніх послуг, необхідних планування і здійснення навчання за власною траєкторією та ін.

У межах цього проекту було репрезентовано платформу дистанційного навчання, у якій особлива увага приділялася навчанню за допомогою мобільних телефонів. Для викладачів було розроблено додатки для підвищення кваліфікації, а також програми тестування і контролю знань [5, с. 54].

Популярності у користувачів, зокрема студентів, набуло використання різного типу мобільних додатків для вивчення мов, спілкування з викладачем через засоби електронного навчання, оскільки відповідно до опитування проведеного на базі Чорноморського національного університету імені Петра Могили серед

студентів нефілологічних спеціальностей – це один з найдоступніших засобів вивчення будь-якої мови. В опитуванні брали участь студенти спеціальностей психологія, право, інформаційні системи та мережі, міжнародні відносини. На основі вибірки 110 студентів ми можемо надати інформацію. Ми звернули увагу на те, що є причиною використання студентами мережі Інтернет в цілях вивчення іноземної мови. На перше місце вийшов фінансовий фактор, оскільки такий спосіб електронного навчання не потребує додаткових затрат на їх придбання. Наступним фактором, що схиляє студентів до використання мобільних додатків є зручність та доступність як в мережі Інтернет, так і оффлайн. Ще одним провідним фактором є легкість засвоєння слів за допомогою таких мобільних програм. Опитано 22 викладачів іноземних мов кафедри англійської мови Чорноморського національного університету імені Петра Могили відзначили, що також використовують завдання з мобільних додатків та онлайн-проекти для розвитку комунікативних та текстоцентричних навиків студентів на заняттях та в якості домашніх завдань для самостійної роботи студентів.

Проаналізувавши відповіді студентів, ми вияснили, що вони використовують засоби інтернет-навчання для пошуку нової інформації та мобільні додатки з метою покращення уже набутих знань, а не вивчення мов з нуля. Метою використання мережі Інтернет серед студентів є перш за все:

- Засвоєння нового матеріалу;
- поповнення словникового запасу;
- засвоєння основ граматики;
- розвиток навичок читання шляхом візуального сприйняття та навичок говоріння шляхом аудіального сприйняття мовних матеріалів;

Проте існує і ряд перешкод на шляху впровадження Інтернет мобільного навчання, серед яких виділяють технічні та соціальні. Вони стосуються доступності мобільних приладів, зручності її застосування (че-

рез малий екран), необхідної пропускної здатності для безперервної потокової передачі, ризику відволікання від навчального процесу, високих витрат, пов'язаних з обладнанням, підключенням, технічною підтримкою та підготовкою викладачів; проблеми, пов'язані з охороною здоров'я; відсутність державних інвестицій [1, с. 97].

Висновки. Відповідно до нашого аналізу засоби мережі інтернет та мобільних додатків активно впроваджують в навчальний процес викладачі ВНЗ та вчителі ЗОШ оскільки вони дозволяють:

- 1) розвивати аудіальні та комунікативні навички;
- 2) вивчати іноземні мови мобільно;
- 3) підбирати різнотипні завдання для студентів відповідно до їхньої спеціалізації;
- 4) отримати вільний доступ до навчання.

Отже, у багатьох закладах освіти впроваджується система «blended model», що актуалізує прагнення створити в Україні ефективну систему електронного навчання, здатну забезпечити вдосконалення навчального процесу та європейську якість вищої освіти.

Таким чином, застосування ресурсів мережі інтернет у процесі навчання іноземних мов допомагає посилювати зацікавлення студентів, які опановують іноземні мови; використовувати диференційований підхід до навчання; інтенсифікувати навчальний процес.

Використання електронних девайсів для вивчення мов допомагають багаторазово повторювати матеріал у зручному для студента темпі і контролювати міру його засвоєння.

Інтернет-ресурси дійсно не замінюють традиційні методи навчання, проте створюють нове середовище й можливості для нього; засоби мережі Інтернет стали важливим освітнім інструментом, що допомагає у навчанні іноземної мови. Електронне дистанційне навчання сприяє самостійному опрацюванню матеріалу, розвитку комунікативних і творчих здібностей студентів.

Список використаних джерел

1. Mehdiipour Y. Mobile Learning for Education : Benefits and Challenges (2011) / Y. Mehdiipour, H. Zerehkafi. available at : [http://pakacademicsearch.com/pdf-files/com/319/93-100%20Volume%203,%20Issue%206,\(Version%20III\)%20June,%202013.pdf](http://pakacademicsearch.com/pdf-files/com/319/93-100%20Volume%203,%20Issue%206,(Version%20III)%20June,%202013.pdf) in International Journal of Computational Engineering Research, Vol. 03, Issue, 6].
2. e-Learning / E-Софт Девелопмент [Електронний ресурс]. – 2011. – Режим доступу : <http://www.web-learn.ru>.
3. Бутиріна М. В. Теоретичні основи дистанційного навчання у галузі технологічної освіти України [Електронний ресурс] / М. В. Бутиріна, О. О. Бондаренко, М. Г. Погорелов // Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Vchdpu/ped/2012_97/Butyr.pdf.
4. Гром'як М. Проблеми впровадження та використання електронного навчання у вищих навчальних закладах / М. Гром'як, Я. Василенко, В. Галан, В. Чорний // [Електронний ресурс]. – 2012. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Vchdpu/ped/2012_97/Butyr.pdf.
5. Кадемія М. Ю. Інформаційно-комунікаційні технології навчання / М. Ю. Кадемія, М. М. Козяр, Т. Є. Рак. – Львів : СПОЛОМ, 2011. – 136 с.
6. Кіяновська Н. М. Поняття електронного навчання в контексті сучасної педагогічної науки / Н. М. Кіяновська // [Електронний ресурс] / Режим доступу : http://www.rusnauka.com/29_DWS_2012/Pedagogica/1_120037.doc.
7. Кравець С. Г. Функції дистанційного навчання у системі професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників / С. Г. Кравець // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://lib.iitta.gov.ua/705481/1/kravets%20S.G_tezy.
8. Положення про дистанційне навчання, наказ Міністерства освіти і науки України 25 квітня 2013 р. № 466 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>.
9. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. Указ Президента України від 25 червня 2013 р. № 344/2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/>.
10. Сервіси Web 2.0 в освіті та навчанні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ru.wikibooks.org>.

**EDUCATIONAL OPPORTUNITIES OF THE DISTANCE
TECHNOLOGIES AND INTERNET NETWORK IN THE BLENDED MODEL SYSTEM
IN THE PROCESS OF STUDYING FOREIGN LANGUAGE**

The article is devoted to the issue of teaching languages of the future specialists in different fields on the principles of distance education, e-learning and m-learning using the resources of the internet network. The pedagogical potential of the blended technology teaching of the foreign languages is shown. It was outlined key areas in this paper: 1. An analysis of E-learning and M-learning. 2. Description of the social networking sites 3. Value and Benefits of internet resources and mobile applications 4. Challenges and Barriers of distance education. Study showed that students of the Black Sea National University and their tutors use a wide range of means of blended model with the educational purpose to improve communicative skills, to increase vocabulary knowledge as well as to learn grammar rules. Also, using Internet platforms for learning languages can decrease training costs and extend our opportunities in learning and teaching. It was noticed that we have just partly implemented blended model of education such as there are some obstacles on the way of its full implementation.

Key words: internet; blended model; e-learning; m-learning; distance education.

А. И. Буровицкая,

ЧНУ им. Петра Могилы, г. Николаев, Украина

**ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ВОЗМОЖНОСТИ ДИСТАНЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И СЕТИ ИНТЕРНЕТ
В СИСТЕМЕ «BLENDED MODEL» В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА**

Статья посвящена вопросу обучения иностранным языкам будущих специалистов различных специальностей согласно принципам дистанционного образования, электронного и мобильного образования, а также использования ресурсов сети интернет. Показан педагогический потенциал смешанной системы обучения иностранным языкам. Выделены ключевые вопросы смешанной системы обучения, среди которых: 1) анализ электронного и мобильного обучения; 2) социальные сети, а также их возможности; 3) ценность и преимущества интернет-технологий и мобильных приложений; 4) трудности в процессе использования дистанционного образования.

Ключевые слова: Интернет; смешанная модель обучения; электронное обучение; дистанционное обучение; мобильная образование.

Рецензенти: Мещанинов О. П., д-р пед. наук, професор, ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна;

Букач М. М., д-р пед. наук, професор МНУ ім. В. О. Сухомлинського, м. Миколаїв, Україна.